



בס"ד

שאלון בחינה

בנושא:

איסור והיתר

מועד:

אב תשפ"ד

סמל שאלון:

101.8.24

**שימו לב: יש לנהוג על פי ההנחיות לנבחן המופיעות בשאלון הבחינה!**

מועד אב תשפ"ד

בס"ד

## בחינה בהלכות איסור והיתר א' באב תשפ"ד

הנחיות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
- יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
- שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון – 8 שאלות.  
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.  
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - יישום – 4 שאלות.  
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.  
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

### חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות  
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

- תחיבת כף לקדירה  
- באר את הדין והטעם במקרים דלהלן- פרט את השיטות השונות:  
א. תחיבת כף חולבת בת יומא לירקות הנמצאות בקדירה בשרית ב"י ואין ששים כנגד הכף?  
ב. תחיבת כף חולבת בת יומא לירקות הנמצאות בקדירה בשרית ב"י ויש ששים כנגד הכף?  
ג. תחיבת כף חולבת בת יומא לירקות הנמצאים בקדירה בשרית שאינה בת יומא  
- האם ניתן לאכול את הירקות בבשר או בחלב? פרט.  
2. דין אין מבטלין איסור לכתחילה וחנ"נ  
כתב הרמב"ם (פ"ט ממאכ"א): "וכן אם נפל חלב לתוך מרק או לכל החתיכות ולא נודע לאיזה חתיכה נפל, נוער את הקדירה כולה עד שתשוב ויתערב הכל אם יש בקדירה כולה טעם החלב אסורה ואם לאו מותרת"  
המפרשים התקשו בשיטת הרמב"ם 1. הרי אין מבטלים איסור לכתחילה? 2. אם מדובר שהחתיכה חוץ לרוטב מה יועיל ניעור הרי זה חנ"נ?  
כיצד מיישבים קושיות אלו:  
א. הב"י  
ב. המהר"ם בן חביב  
ג. המגיד משנה (המובא בש"ך ובט"ז)

עמוד 1 מתוך 3

**3. דין תתאה גבר במליחה**

- איתא בגמ' בחולין: דטמא מליח וטהור תפל אוסר הטמא את הטהור ואילו טהור מליח וטמא תפל מותר
- א. נחלקו הראשונים האם אמרינן תתאה גבר במליחה - כתוב את מחלוקת הראשונים וכיצד פסקו השו"ע והרמ"א בזה
- ב. בסי' צ"א (סימן ה') פסק המחבר: ואין חילוק בין מליח עליון ותפל תחתון למליח תחתון ותפל עליון – מהי הסתירה בדברי השו"ע וכיצד ניתן ליישבה?
- ג. בשר וגבינה מלוחים שנגעו זה בזה – מה דינם

**4. פיטום בצלי כחוש**

- א. חתיכת איסור כחושה שנצלחה עם חתיכת היתר שמנה – מה דינה של חתיכת ההיתר ומהו הטעם והמקור לכך?
- ב. איסור כחוש הבלוע בתוך חתיכה שמינה שנצלחה עם חתיכת היתר – מה דינה של חתיכת ההיתר ומדוע? מהי קושית הב"י על דין זה וכיצד מיישבים זאת הדרכי משה והש"ך ומהי דעת הט"ז בנידון? – פרט!
- ג. כלי שבלע איסור כחוש וצלה בו היתר יבש לגמרי – מה דין ההיתר ומה הדין במקרה הנ"ל אם האיסור הבלוע בכלי הוא שמן? פרט!

**5. דין מליחה בכלי שאינו מנוקב**

- א. קערה שאינה מנוקבת שמלח בה בשר – האם מותר להשתמש בה בדבר צונן או רותח ובאיזה אופן? כתוב ג' שיטות בראשונים בזה
- ב. כיצד פוסק השו"ע להלכה. ומה ההבדל במקרה ששם מאכל יבש או לח – צונן או רותח?
- ג. האם מותר להשתמש שוב בקערה הנ"ל למליחת בשר ובאיזה אופן? פרט.

**6. איסורים מבטלים זה את זה**

- א. קיימ"ל "דאיסורים מבטלים זה את זה" – מהו מקור בגמ' לדין זה וכיצד מסביר הרא"ש את טעמו של דין זה?
- ב. האם דין זה הוא גם בלח בלח – כיצד פוסק השו"ע בזה – פרט ומדוע הרמ"א לא הגיה עליו, הרי הוא סובר חנ"נ בשאר איסורים? כתוב את תירוצי הש"ך על הרמ"א.
- ג. מה הדין בשני זיתים אחד של גבינה ואחד של בשר – האם מבטלים זה את זה? – פרט

**7. ספק בגוף ספק בתערובת**

- א. בדין ספק בגוף ספק בתערובת אם אמרינן ספק ספיקא נחלקו הראשונים – באר את מקור מחלוקתם וטעמו של כל אחד מהם?
- ב. האם יש הבדל בדין הנ"ל אם נודע הספק בגוף לפני שנתערבה והאם יש הבדל אם זה איסור דאורייתא או איסור דרבנן? כתוב את מח' הב"י והד"מ בדין זה.
- ג. האם בספק ספיקא מתערובת לתערובת יש הבדל בין נודע האיסור קודם או לא? הסבר מדוע.

**8. דין נטל"פ בבריה**

- כתב הרמ"א (סי' ק"ג, א') "דברים החשובים כבריה או כיוצא בבה אם אינם פגומים בעצמם אע"פ שפגומים התבשיל אינם בטלים אפי' באלף"
- וכתב הט"ז שם. דאם הם פגומים בעצמם בטלים
- א. קשה הרי נמלים הם פגומים בעצמם ונפסק בשו"ע בסי' ק' דהוי בריה – כגון נמלים?
- ב. השו"ע (בסי' ק"ד ס"ג) פוסק: דברים שנפשו של אדם קצה בהם כנמלים וזבובים ויתושים, אם נתערבו בתבשיל ונמחה גופן לתוכו – אם ההיתר רבה עליהם מותרים – האם פסק זה מוסכם על הרמ"א. וכיצד פוסקים האחרונים בזה?
- ג. במקרה של סעיף ב' – האם ישתנה הדין באם יש כזית בכדי אכילת פרס בדברים המאוסים בתבשיל ומדוע.

\*\*\*\*\*

עמוד 2 מתוך 3

## חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות  
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

### 9. מעשה במטבח צה"לי

באחד מבסיסי צה"ל בהכנת ארוחת הערב לקח הטבח סכין חלבית ב"י וחתך בה בצל על מכסה של סיר בשרי שבושל בו אתמול בשר, ולאחר מכן לקח את הבצל וטיגנו במחבת חלבי ב"י והכין במחבת חביתות עם גבינה צהובה. ובאו לשאול:

א. מה דינם של החביתות?  
ב. מה דינו של מכסה הסיר הבשרי?  
ג. מה דינם של המחבת והסכין?

### 10. שימוש באינדוקציה ובמתקן צליה בצימר

א. משפחה שומרת תו"מ יצאה לנופש ושכרה צימר. במטבח היה מתקן "אינדוקציה" (מזכוכית) הפועל רק ע"י הנחת סירים ומחבתות המותאמים לאינדוקציה הנמצאים בצימר. מכיוון שהמשפחה אינה יודעת את כשרותם של הכלים שהיו שם – האם יכולים להניח על האינדוקציה את הכלים של בעל הצימר לאחר ניקיונם ובתוכם להניח את הסירים הכשרים שלהם כדי לבשל? פרט.

ב. בנוסף היה בחצר מתקן צליה (מנגל של גחלים) ועליו רשת צליה האם יכולים להשתמש במתקן הצליה כאשר לא ידוע באיזה בשר השתמשו בו בעבר?  
והאם יש הבדל בזה בין הפוסקים כשו"ע או הרמ"א? פרט.

### 11. בשר עוף שנאפה ונשפך עליו חלב קר

עקרת הבית אפתה לשבת חלקי עופות מתובלים בתנור לאחר שנאפו היטב הכניסה את התבנית למקרר במדף התחתון. כאשר באה להוציא את התבנית מהמקרר גילתה שבמדף העליון היתה שקית חלב שטפטפה לתוך תבנית העופות שבמדף התחתון ועתה באה לשאול:

א. מה דינם של העופות האם נאסרו ע"י החלב?  
ב. האם מותר לחמם שוב את העופות לשבת?  
ג. מה דין התבנית עצמה?

### 12. צליית כבד בתנור

קבוצת בחורים צלו כבד על גבי רשת בתוך תנור חשמלי. תחת הרשת הניחו תבנית כדי לקלוט את דם הכבד והדם נטף לתוכה. לאחר מכן שטפו את התבנית והניחו אותה בין יתר התבניות שבמטבח ואינם יכולים לזהות את התבנית שנטף הדם לתוכה.

א. האם הצליה ע"י חשמל היא כמו צליה ע"י אש – פרט את שיטות הפוסקים?  
ב. האם הכבד שנצלה בתנור יחד עם הדם שבתבנית נאסר מטעם "ריחא מילתא" או מטעם "זיעה"?  
ג. מה דינם של שאר התבניות שהתערבה בהם התבנית האסורה האם בטילה ברוב או דהוי דבר "שיש לו מתירין"?  
חווה דעתך במקרה הנ"ל לפסק ההלכה.

\*\*\*\*\*

עמוד 3 מתוך 3